

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld. za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se vose inrankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

London 6. novembra. Iz Erzeruma poroča znani dopisnik „Daily Telegrapha“ 2. novembra: Denes so Rusi ostro napali turške pozicije. Po deset ur trajajočem boji je bil **centrum turške vojske prebit**, Turki so bili prisiljeni nazaj umakniti se. Muktar je lahko ranjen. Na jugu pod Erzerumom so se kozaki prikazali.

Peterburg 5. novembra. Oficijalno. V boji pri Hasankale je bil ujet en paša in 120 Turkov, 500 mrtvih Turkov pa pokopanih. Kars je tesno blokiran in 4. nov. so se začele staviti na jugovzhodnej strani oblegovanijske baterije.

Dunaj 5. novembra. „Pol. Corr.“ poroča iz Carigrada, da se uže nekaj časa mej več vele-oblastmi in vojujočima deloma dogovor dela, naj postane dunavsko ustje pri Sulini nevtralnno še mej vojsko.

Atene 5. novembra. Ča bodo Rusi v Bulgariji veliko zmago dobili, pričakujejo se tu vojevite naredbe. Na meji je uže 30.000 mož zbranih.

Vojska.

Dunajski oficijozni „korespondenc-bureau“ nas je denes ravno pred končevanjem uredovanja razveselil z radostno novico, katere smo uže v včerajšnjem listu omenjali, da jo pričakujemo. Rusi so namreč pred zidovi Erzeruma novo veliko bitko bili in novo sijajno **zmago** priloževali, ki določuje vojno v Aziji. Muktar je uže v drugič na glavo tepen, in celo sam ranjen. Kozaki so uže prikazali se na jugu Erzeruma, kar se pravi toliko, kakor da je vsled te nove bitve in nove zmage uže tudi Erzerum, glavno mesto turške Armenije, na pol obkoljen in na pol svoje osodi zapadel.

Rusi so menda tisto taktiko rabili pri tej drugej velikej bitvi, kakor pri prvej svojej pri Avliarji nad Karsom, prodrli so turške vojski središče in jo potem razbili. Boj je trajal deset ur, torej cel dan, kar nij čuda, ker Turki so bili v strašnih defenzivnih pozicijah. Natančnejših poročil upamo uže jutri dobiti.

Mi namreč jemljemo poročilo dopisnika „Daily Telegrapha“ brez skrbi kot popolnem zanesljivo, da si smo sicer previdni in izučeni, ker tudi o ondanšnji bitvi pri Avliaru nad Karsom je ta dopisnik najbolj popolnem poročal. Ujet je bil potlej s Turki vred, ali kasneje ga je ruski general Heiman spustil, in šel je v Erzerum zopet k Turkom nazaj.

Zanesljiv je pa še posebno, če rusko zmago poroča, tem bolj, ker je vseskozi turko-ljub, kakor večina Angležev, njegov list „D. T.“ pa še prav posebno Turkom dobro želi, torej se ne bo prenaglil, pobitja njihova prinašati, če nijso gotova.

Pišejo, da Rusi nameravajo še predno Plevna pade, z novo vojsko, ki se zdaj pri Gabrovi zbira, udariti čez Balkan in lotiti se Adrijanopolja. Če se Rusom ne bode bati, da bi jim kak debel sneg pota za soboj ne zapri in dovažanje onemogočil, utegne to res biti, ker vojakov imajo zdaj dovolj v Bulgariji.

V bukareških vojnih krogih pripovedujejo, da je general Obručev, kateremu se je zahvaliti na plenu srečne bitve pri Karsu, naredil nov črtež za vojevanje v Bulgariji.

Listu „Times“ dohaja 27. oktobra brzoglavna vest iz Bogota pred Plevno: Obiskal sem nekaj sedanjih položaj in sem bil zelo iznenaden, videč kolika je njihova razlika od časa tretjega velikega naskoka na Plevno 7. septembra in njihovega sedanjega stanja. Takrat se je videlo, da je te linije bila napravila naglica ter bilo je mnogo nedovršene na njih najti; zdaj pak so mnogo bliže turškim pozicijam in vse kaže, da so sedanja ruska položaja silno trdna, kar prejšnja nikakor bila nijso.

Ruski inženjer Pahomov je izumil baje nekovo gorečo tekočino, s katero se morejo sè sovražnih ladij vojski prognati. Komisija, ki se je bila sestavila, da ta izum preišče, razsodila je o njem tako: 1. Tekočina, katero pa vé prirediti jedini izumitelj ter je to njega tajnost, daje se z lahka užgati; 2. kadar se užge, razširja se plamen po vsej stvari, po kateroj je razlita, zelo naglo; 3. ako se ta tekočina z brizgalnico ima kam škropiti, užge jo posebna svetilnica, ki jo je tudi v ta namen izumil g. Pahomov; 4. ladija, katera se ž njo obškropi, nij v nevarnosti, da bi se vnela; 5. priprava za poskuse je bila majhena in pomanjkljivo izdelana, ali ipak je popolnem zadovoljila sè svojimi vspehi, zatorej je takovih tembolj pričakovati tedaj, kadar bi se rabila prav dobra priprava; 6. komisija je trdno prepričana, da se mora ta izum proti sovražnim ladijam vpotrebljavati z izvrstnim vspehom.

Stara naša želja.

Bere se po novinah, da je on dan v Rimu bila neka narodno-italijanska slavnost, pri kateroj se je razobesil bil v imenu „italijanskega“ mesta Trsta venec z obligatno željo po pridruženji k Italiji. Gospod Haimmerle, naš avstrijski zastopnik, je proti temu protestiral. Mogoče, da se misli, da je s tem protestom vse opravljeno, ali to nij. Lahko bi vse protestiranje kar na stran pustili, pa bolj pri nas

doma skrbeli, da bi bili vsi narodje v Avstriji zadovoljni, potem vsi venci italijanske propagande ne bodo nič izdali, Trst o stane avstrijsk. To smo zlasti mi Slovenci, stražniki Trsta, uže mnogokrat izrekli, a ponavljati moramo vedno in vedno zopet tako dolgo, da dobomo narodna prava svoja in se moremo za tak stebber te monarhije ukrepiti, kakor se lahko.

Žalibog, da se, kakor stvari zdaj stojé, taka poželenja in nesramna agitiranja naših Italijanisivov ne smejo čisto prezirati. Mejnarodni položaj Italije je tak, da nas more kaka nesrečna politika mej dva ognja prisiliti in Italija bi mogla zavratno segati po Trstu, Istri, Gorici in še po več baš naše slovenske zemlje. Temu nasproti pač velja, kadar se koli prilika ponudi, sprožiti idejo zjedinjene Slovenije kot predstraže Avstrijske nasproti Italiji.

Kakó naj se ta želja izpelje, tega še ne vemo, le to je gotovo, da je ves slovenski narod od Drave do Adrije edin v tem, da se izpelje. Tudi Nemci in Italijani nijso vedeli, kako bodo do edinstva prišli, a to so opevali in opivali desetletja in desetletja, da se zgoditi mora, raj se kakor se hoče in more. Bili so Italijani, ki so upali, da se bode Italija zjediniła s papežem na čelu; bili so Nemci, ki so trdno upali zjedinenje Nemčije z Avstrijo na čelu. Vse drugače je prišlo, ali ideja narodova je tam oživela in meso postala.

Mi dobro vemo, da nemamo moči dovolj sami izvojevati si to veliko svojo staro željo. Ali mi vidimo, da je veliko elementov okolo, ki nam mogó v pomoč priteči in jeden teh je baš spredaj omenjena razvidnost odločilnejih krogov in narurna važnost mejnarodnega položaja slovenskega naroda. Zdaj, ko se bodo v jugu okrepcali in poveljali slovanski državici Srbija in Črnogora, ko se bode osnovala samostalna slovanska Bulgarija, ko si bode Avstrija z aneksijo Bosne in nekoliko Hercegovine svoj slovanski element pomnožila in mu bode večje pravice dala, pridejo tudi za nas avstrijske Slovane, za nas Slovence, boljši dnevi. To je in ostane naše upanje do zadnjega.

In v tem upanji hočemo še dalje netiti sveti vestalični ogenj rodoljubja, v tem upanji zvesto po konci držati zastavo slovanskega našega plemena, in ne klonuti z duhom, če prav tu in tam v malostnem dnevnem boji tu in tam ne zmagmo nasproti krivičnemu nasprotniku in nejednecemu orožju.

Politični razgled.

Nesramne deželice.

V Ljubljani 6. novembra.

Cesar je ministru Lasserju pisal pismo, v katerem mu naroča, Šlezijanom zahvalo izreči za lepi sprejem, ki so ga izkazali njegovemu sinu, ko je zadnje dni tam potoval.

Minister Chlumetzky je v odboru za nagodbo v soboto važno izjavo od sebe dal. Kakor znano, je naša vlada od bila ponudbo nemške vlade, podaljšati trgovinsko pogodbo. Dalje zvemo, da so nemški poslanci odšli, predno so povedali svoje terjatve. Minister pravi, da je sporazumljenje z Ogrri v vseh točkah zaradi colne tarife doseženo. Videti je, da je Bismark želel, da se nagodba v Avstriji ne bi bila naredila. Nemška ljubeznjivost!

Češki listi, zlasti „Pokrok“, prinašajo članke, v katerih razpravljajo, da češki učenjaki ne smejo nemško pisati, ampak v svojem narodnem jeziku. Narod češki pa bode moral skrbeti, da se za vsa učena dela najdejo pomočki za izdanje.

Zatožni spis proti **Mileticu** je vzbudil v vsem pravičnem svetu, zlasti pa v vsem slovanskem svetu neizmerno zaničevanje magjarske silovitosti in nepravčnosti. Magjari, ki drže tega srbskega narodnega vodjo že skoro dve leti v zaporu, mu ne morejo nič dokazati, nego kar je nek zanikrnež, Ranković, ovadil da je slišal skozi zaprta vrata, v Belgradu, da prinese lanska srbska vojska Srbiji razširjenje z Bosno, Hercegovino in Banatom. Rankovićeve izpovedi nihče ne podpira, a Ranković je znan neznačajnež. Vse eno: Magjari imajo Srba še dalje v — preiskovalnem zaporu in še brati ne sme družega nego turkoljubni „P. Lloyd.“

Vnanje države.

Dunajska vladna „M. R.“ poroča 4. t. m., da jej telegrami iz **Londona**, Carigrada in Peterburga enoglasno poročajo, da vse vkup nij nič res, kar pišejo nekateri o posredovanji za mir. Nihče še nij nič posredoval in tudi nikakor nij še čas za to. Turčija bo prej zdrobljena.

Iz **Carigrada** pišejo, da je nekoliko zginila zmage gotovost in so se Turki strezovali ter osode čakajo, ki jih mora zadeti. Vendar se ne more reči, da so pogum izgubili, vojevitost je še zmirom velika.

Angleški oficirji so dobili od svoje vlade nalog naučiti se ruskega jezika. Iz prijaznosti valjda ne.

Francoska zbornica se snide denes. Najbrž bode našla že novo ministerstvo, namreč Pouyer-Quertier, ki je dobil nalog sestaviti novo ministerstvo, je predložil takov zapisnik ministrov: Predsedništvo in finance: Pouyer-Quertier; Notranje: Welche, prelekt okraju du Nord; Pravo: senator Delsol; javna opravila: senator Montgolfier; trgovina: senator Clement; vnanje: Vogué; nauk Wallon; vojska in pomorstvo nepromenjeno. Ta kombinacija pak se je razbila s tem, da mnogo omenjenih nij hotelo prevzeti ministerskega dostojanstva. Pouyer-Quertier odpotoval je v Euro k občnej volitvi svetnikov ter se vrne jutri nazaj v Pariz. Uradni list prinese najbrž že jutri ostavke dosedanjih ministrov. Oni bodo pak morda tudi opravljali temu navzlic svoje službe, dokler ne bode nov kabinet izvoljen, ter prevzemo v kamori odgovornost za svoje vladine akte. Pouyer-Quertier je pričel nova razgovarjanja. Fourtou, Decazes in Broglie se uže pripravljajo, da se izselijo iz ministerskih hotelov. — Novi „ministri“ sicer tudi nijso čisti republikanci.

Izid volitev v generalne svete iz večine okrajev še nij znan.

Dopisi.

Iz Gorice 5. nov. [Izv. dop.] „Narod, ki svojih zaslužnih mož ne česti, nij vreden, da so se mu rodili.“ Posebno mi goriški Slovenci sicer jako pogrešamo za narodno vzbujajo, svete narodne pravice, dosledno se borečih mož. Vendar pa se smelo ponasamo, da goriška zemlja krije žalibog v sedanjih, za naš obstanek zelo burnih časih, prerano umrlega moža jeklenega značaja, najzvestejšega sina Slovenije ter najblažjega rodoljuba dr. Lavriča. Komu nij znano Lavričevo ime?

Kdo bi si upal kaj očitati možu, ki je skušil največje grenkosti življenja in, ali ne presune slehrno rodoljubno srce zadnja Lavričeva vrstica pred smrtjo: „Za narod sem živel.“

In s čim bi mu mogel narod poplačati toliko požrtvovalnost, nego s hvaležnim spominom?

Res je, njegovi največji štovatelji okinčali so mu gomilo, položili na njo lep lavorov venec, zbirali se okolo groba blagega rodoljuba in najzvestejšega prijatelja. Nič ne pretiram, če rečem, da je bila Lavričeva gomila preprosto, a najlepše ozaljšana, tako, da je bilo vedno polno občinstva okolo nje. Mnogo rodoljubov došlo je iz okolice, obiskat grob dragega moža, narodovega očeta, tembolj, ker so bili prepričani, da bode slavno pevsko društvo „Slavec“ Lavriču, njegovemu soustanovniku, nagrobno pelo; i mi Goričanje smo to pričakovali, vsaj mej raznimi trakovi, ki so bili ob priliki pogreba Lavriču na čast darovani, visi v čitalnični omar i oni „Slavca“ s sledečim vrednim napisom: „ustanovniku in gojitelju petja“ — „Slavec!“ — In res, Lavrič je bil največji ljubitelj ter gojitelj petja, za to pa pogrešamo zdaj ono krasno petje mladine, ker jej pomanjkuje pravega navdušenega izpodbujtelja, kakoršen je bil ranjki oče Lavrič. A zastoj smo čakali, da bi „Slavec“ se izkazal hvaležnega svojemu ustanovniku, nij ga bilo na gomili.

Tako slavno pevsko društvo, ki je pred par leti postavilo na goriški gledališni oder nad 100 pevcev, društvo, ki je s svojim nastopom po raznih oddaljenih slovenskih odrih mnogo slave želo, društvo pravim, ki zastopa goriške Slovence, nij poslalo niti čveterospeva, da bi zapel nagrobno največjemu rodoljubu na Goriškem!!

Res je, če se je uže gomila okinčala po Lavričevih najbližnjih čestiteljih, bilo bi se prav lahko i zbralo 12, ali več pevcev, a to ne gre, kajti posamezni rodoljubi ne zastopajo goriških Slovencev, pač pa jih zastopa „Slavec“! Oporekalo se mi bode ter izgovarjal se bode, kakor navadno pri nas, Peter na Pavla in narobe. A v tacih slučajih, ki zahtevajo največje „sloge“, gospoda, je vse izgovarjanje prazna, puhla fraza!

Kaj bi bilo bolj impozantnega, kakor da bi bilo pevsko društvo „Slavec“ pelo na vernih duš dan, ko je bilo nebrojno ljudstvo različnih narodnostij na pokopališči ter s tem pokazalo sovragom našega naroda, da slovenski narod je sicer reven, a ta narod zna ceniti zasluge svojih mož na primeren način.

Da se nam Slovincem v Gorici zapirajo javni prostori za narodne svečanosti, je znana stvar, le v cerkvi, kjer je kraj za vse verne, je „Slavcu“ svobodno poveljati sveto darilo sè slovesnim petjem. Takrat pa, ko nam je doma prosta roka, in ko je slehrnemu prost vhod na kraj miru, „kjer strastij ne buči vihar“, takrat ko gre za narodno čast, za sveto našo dolžnost, častiti spomin največjega značaja — pulimo se žalibog mej seboj za dlako v jajcu!

Iz Zagreba 5. novembra. [Izvirni dopis.] Čitamo v današnjem „Obzoru“ dopis iz Pešte, ki vendar daje upati, da bodo hrvaški poslanci iz svoje molčeče oportunnosti vstali in moževno slovanski govoriti začeli. Kakor „Obzor“ toži in vi lahko z vsake pošne listnice, ki vam prihaja iz Hrvatske, vidite, širi se barbarski in azijatski magjarski jezik vedno nesramneje v naše pošte,

telegrafske in železnične urade in zdaj je uže tudi v domobrantskih šolah, kjer se oficirji za domobrantsko vojsko odgojujejo, magjarsčina izpodrinila hrvaščino. Proti temu se bodo torej Hrvatje te dni vzdignili in čas je. Da bi se le z vso odločnostjo, naj pride kar hoče. Proti elementu, kakor je magjarizem, se ne opravi nič s popustljivostjo.

Ravno tako navešča rečeni list hrvatske narodne večine, da hoté hrvatski poslanci izvedeti enkrat, zakaj se vendar granica ne združi s civilno Hrvatsko: „Tu strahovitu tajnost, rad koje se mora čuvati krajina, moraju jednoč odkriti, neka vidi narod, zašto mu se krati pravo i interes njegov,“ huduje se „Obzor“.

Jaz pa vas zagotavljam, da hrvatskemu narodu nij treba stoprav „jednoč odkriti“, zakaj Magjari njegove koristi krati. To treba odkriti k večjemu kacemu našemu „diplomu“; Narod naš dobro ve, zakaj mu aziját Magjar krati prava. Zato bode gotovo podpiral z vso odločnostjo svoje zastopnike, če se enkrat obodre na odločnejšo borbo, kar so v tem jako važnem času dolžni, ne le Hrvatstvu, temuč vsemu južnemu Slovanstvu.

Domače stvari.

— (Dobro izpoznanje.) V zadnjem „Slovincu“ nahajamo dolžji članek, a na prvem mestu prinesen, v katerem beremo uže od nas večkrat naglašano resnico: „Žalibog imamo uže dosti trpkih izkušenj, da ostajajo tudi katoliški Nemci zagriženi neprijatelji našega jezika in naroda.“

— (Konfisciran) je bil „Slovenec“ od sobote in sicer zaradi dveh dopisov iz Ljubljane o šolskih rečeh.

— (Kmetijska družba) kranjska ima v sredo 21. t. m. občni zbor, zjutraj ob 9. uri v mestnej dvorani.

— (Glavni raport) so imeli predvečranjem tu rezervni oficirji, zdravniki in uradniki.

— (Kamenje v kazino.) Slišali smo, in denes tudi „Laibacher Zeitung“ pripoveduje, da je po noči okolo 1/2 1 v nedeljo na nagloma priletelo v stekleni salon ljubljanske kazine pet kamenov, debelih kakor otročja glava, pa vendar nikogar ne poškodovalo. Kdo si je to „veselje“ storil, (kakor uradna „Laibacherica“ govori,) tega ne vemo in ga tudi dozdej nijso dobili še. To pa, kar „Laibacherica“ mej vrstami, pa precej jasno sumnjiči, moramo z vso odločnostjo odbijati od narodne stranke. Pri nas se spoštuje postava, in izgleda mi nijsmo dajali, kako se postave zametajo. Pri nas Slovanih se nij rodil izrek „Macht geht vor Recht“, temuč pri nekej drugej stranki. Zato odbijamo še enkrat, da bi ta afera mogla biti kaj več, kakor navadna hudomušnost okna pobijajočega, gotovo več ali menj pijanega mladega lehkomišljenca. Če pa uradni list s c. kr. orlom, kot „Laibacher Zeitung“ misli, da mora tudi pri tej priliki svojo švabsko turkoljubnost dokazati s slabim dovtipom o „neuste Plevna-Geschosse“, dovoljujemo si mi zopet opominjati njegove patrone, da je sam naš svitli cesar napil svojemu prijatelju ruskemu carju, da je te dni ukazal dvorno žalost za padlim ruskim princem, da torej avstrijskemu uradnemu listu protivno zabavljanje vsaj — slabo stoji!

— (Nesreča, mrtud ali huđodelstvo?) V radovljiškej revnej hiši, podarjenej mestu po prevzvišenem knezu in nadškofu Gollmajerju, je v soboto nenadoma umrl neki revež. Rekli so, da se je zadavil nad koscem mesa; nekateri pa so sodili, da ga je morebiti mrtud zadel. V nedeljo pa je šla po mestu celo govorica, kakor „Slov.“ pravi, da se mu na vratu poznajo znamenja posilnega davljenja, in da je reveža morebiti navlaš zadržal neki tovariš. Sodnija bo menda že natančno poizvedela, katero je pravo.

— (Otroka odnesla) je 10. aprila t. l. nekova delavka Rozina Kramar, po rodu Kranjica, v Šent. Andreju na Koroškem ondi stanujočej Tereziji Steiner, katerej je rekla, da ve za ljudi, koder bode dobro preskrbljen, ker sami nemajo otrok. Mati triletne Kungunde, ki je uboga dninarica, izročila jej je dete, a ko je šest dnij pozneje pri onih ljudeh sama povprašala, kako in kaj je z njeno malo hčerko, niso vedeli ti o tem nič povedati, ker niso bili prej ni matere ni nje otroka nikoli videli. Po šestih mesecih se je za izgubljeno dete izvedelo, kajti njega tatica, delavka Kramar, je zbolela v Judenburgu in morala v bolnico, dete pak je dala odhranivati nekemu odtotnemu mestjanu. K. je bila otroka od prave njega matere izgoljufala iz jedinega razloga, da je z njim lažje prosjčila. Sedaj bo seveda, kadar okreva, takoj prišla v zapor.

— (Iz Celovca) se piše, da je srbski vstaški vodja Babić še vedno tam na vladni ukaz interniran. Uže 18 mesecev mu vlada plačuje po goldinarji na dan.

— (Iz Gorice) se piše: Hudo se nam je zdelo, ko smo videli, kako se je prezirala na praznik vseh svetnikov v naši stolni cerkvi lahko bi rekel večina našega slovenskega ljudstva. Od daleč je prišel pobožni slovenski kmet do desete ure v stolno cerkev, da bi prejel papežev blagoslov, katerega je naš mil. knez nadškof podelil pričujočemu ljudstvu. Blagoslov in z njim združení odpustek je bil navezan na pogoje, kateri so se laškemu občinstvu dvakrat naznanili, slovenskemu pa nič. Kaka krivica se vsako leto godi ubogemu slovenskemu ljudstvu; in ravno taka krivica se vsako leto godi tudi na Duhovo, ko se moli in oznanuje v nam nerazumljivem jeziku. Pred Bogom smo vsi jednaki, naj si bodemo katerega koli jezika, tako nas uči večna resnica, in zakaj se za dušni blagor vseh ljudij enako ne skrbi?

— (Iz Inšpruka) se „Sl.“ piše: „G. dr. Sommer, duhoven Krške škofije, Slovenec je dovršil 29. oktobra svoje rigorozne na vseučilišči v Inšpruku, molil pred mestnim dekanom g. pl. Leiss-om, pooblaščenecem Briksenskega knezoškofa, symbolum Tridentium, in je bil 30. oktobra ob 11. uri predpoludnem v vseučiliščne dvorani vpričo gg. bogoslovskih profesorjev in g. rektorja magnifika dr. Dantscherja (iz Ptuj na Štajerskem, torej najbrž Dáničar) za doktorja promoviran. — Tukajšnje vseučilišče je v zadnjem semestru obiskovalo 588 slušateljev, in sicer 190 bogoslovcev, 184 pravdnikov, 48 medicinarjev, 142 modroslovcev, 24 farmacevtov.

— (Zvesta služabnica.) Iz Trsta se piše, da je 2. t. m. popoldne bil šel nekov ondotni zdravnik s svojo soprogo na izprehod in pustil služabnico, ki je bila šele 16 dnij pri hiši, domá samo — a ko se je zopet z večera povrnil, nij bilo po njej ni duha, a

ž njo je izmanjkalo ob jednom iz pisne mize njegove 300 gld., mnogo zlatnikov in srebrnikov ter lišp gospé zdravnikove. Tatica je Štajerka, doma iz Gradca.

Razne vesti.

* (Zdravnikom in turkoljubom) piše ministerstvo notranjega svarilo, naj ne hodijo v turško službo, če nečejo brez plače ostati zapuščeni v največjej revni in bedi. Posebno tisti, ki so vsled svoje človekoljubne delavnosti sami zboleli in so daleč na bojiščih, ostali so brez vse pomoči. To so prisiljeni še turkoljubni nemški listi priobčiti, tudi „Laibacherica.“

* (Nesreča.) G. Josip Šemel, poštni oficijal v Trstu, je šel v ponedeljek okolo desete ure v svoj urad, a na ulici S. Giacomo pade iz 4. nadstropja okno, ki ga zadene tako hudo na prsi, da je kar v nezavesti omahnil in se zgrudil. Mimoidoča gospa, ki je videla ta prizor, padla je tudi v omotico od strahu. Ker je dotični uradnik močnih prsij, ne bode mu ravno ta nesreča posebno nevarna, a kakova slabejša osoba bi bila v tem slučaju gotovo izgubila življenje.

* (Iz ječe pobegnili) je v noči od četrtka na petek v Osjeku ujetnik, ki je bil uže 3 mesece v zaporu, a je imel sedeti 13 mesecev. Zlezal je v peč in od tod v dimnik ter se je spustil po strehi navzdol, posluživši se vkupe zvezanih ruh za vez, ter je tako prispel na dvorišče, a od tod na prosto.

* (Pogumen dečko.) Soproga necega vrtárja pri Dunaji je šla v nedeljo jutro zgodaj na trg prodajat s polnim vozom zelenjave. Izpremljal jo je nje najstarejši sinko Leo pold. Kar jo napade neznan možak in zahteva od nje denar, grozeč jej, da jo umori, ako mu brž ne izpolni volje. Mali Poldek pak jame kar z bičem udrihati po lupežu in ker ta le ne odneha, zakliče: „aha, tam-le uže prihaja policaj!“ Tega se je res oni tako zbal, da se je naglo spustil brez plena v beg, a se nij niti nazaj ozrl, da bi se bil o neresnici fantičevih besedij prepričal.

* (Strahu ubili.) Ogorski listi prinašajo tole dogodbo: Sluga, ki je bil prišel na bližnjo pusto s tovarišem v goste, izmislil si je, ko mu je bilo dolg čas, da poskusita družino na pusti malo ostrašiti. A srčen mladenič, ki se nij nikogar bal, stopil je pred strahova ter ju nagovoril: „Ako sta v resnici duhova, govorita!“ A ker na to nij bilo nič odgovora, zavihnil je gnojne vile in jednega nijju tako silno mahnil po glavi, da se je takoj zvrnil na tla. Drugi strah pak je naglo ubegnili. Udarjeni je obležal mrtev in je moral z življenjem plačati abotno šalo.

* (Igle Kleopatrine), kakor se zove velik obelisk egiptovski, letos ne bodo imeli še na Angleškem, ker niso dogovori mej podvzetniki in lastniki gotovi. To zimo bode najbrž ta znameniti monument ostal v Ferrolu, in še le drugo leto mogo imeti upanje Angleži, ponašati se sive starodavnosti zapuščino.

* (Strašen vihar) je bil v holandskej zapadneji Indiji in na otoku Curaçao 22. sept. Voda je z morja na obalsko mesto Pietermadi tako silo valov metala, da je mnogo hiš podrta, 20 ljudij umorila.

Národno-gospodarske stvari.

Pod naslovom: „Misli o duševnem napredku Slovencev“, piše F. Podgornik v „Zori“, mej družin:

Obrtnije dosedaj slovenski narod v imeniti meri nema. Kar je, služi bolj za domače potrebe. Pa če tudi podlago obrtništva visoko vzboljšamo, imamo premalo ravne, rodne zemlje, da bi mogli pridelkov v masah obrtniji v pre- in izdelovanje podajati. Iz tega pa sledi, da slovenski svet ne bo mogel s svojimi pridelki in izdelki kupčij in prevrata v svoj dobiček prestaviti. Tudi nij upanja, da bi se mogla razviti na Slovenskem velika kupčijska mesta, kakor na Razkrižju potij. Eno znano pomorsko mesto je zdaj bistveno v tujih ro-

kah, katero tudi prihodnje ne bo dajalo posebnega dobička Slovincem. Ako tedaj tudi slovensko zemljo z železnicami prepredejo v večjej meri, kakor do zdaj, Slovenec ne bo imel mnogo svojega izvažati. K večjemu bo videl tuje blago po domačej zemlji privvažati in odvažati. Povsem nam je sklep dovoljen, da slovenski narod velikega bogatstva ne bo nikoli dosegel in ga ne more doseči. Kar koli sme Slovenec upati, je, da bo s pripomočki in soveti deloval in sebe ob svojem pošteno na neki stopinji omike redil. Vsi drugi upi so brez realne podlage, tedaj nikakor ne pametni.

Samo ob sebi tedaj se razume, da moramo za sedaj vse tiste poskušnje odobravati, ki merijo na vzboljšanje ravno podanih močij, katere so tla, brez katerih ne moremo nič početi. Racionalno bi bili morali tu početi; pa historične prikazni imajo pogostoma za drške tako, da se večkrat ne razvijajo po naravni poti. Kjer koli so se tedaj gospodarska društva na Slovenskem enega ali več oddelkov snovala, bile so to naredbe zdravega uma. Če tudi s početka take naprave vidno ne koristijo, je uže to neprecenljivo, da so vednostnega in praktičnega načela. Vsaka reč se s časom dalje razvija, da je le enkrat prav začeta. In da tukaj s hvalo, ki jo principijelno podpiramo, ne zaostanemo, moramo specifično prikazen navesti. Vsem Slovincem znane „Novice“ imajo zraven družih zaslug, ne glede na to, ali so svoj namen povsem dosegle, ali ne, zaslužno mesto v kulturnej zgodovini. Nij pa treba tukaj dalje hvaliti, katere pokrajine slovenske pred drugimi ekonomično napredujejo; naj marveč za naprej vse skupaj svojo skrb obračajo v poboljšanje prve podlage. Naj pomislijo, da je delavnost tukaj bolj neodvisna, kakor vsaka druga, če se ozrejo, s čim se ima narod po drugih straneh boriti, predno si le podlago ustvari. Tukaj tako rekoč po tihotapsko utegnemo toliko napredovati, da bomo smeli ponosni biti. In koliko dela je tukaj! Kdor je obupal nad drugim delovanjem in drugimi vspehi, naj se tu sem poda. Koristil bo prihodnjikom, ko bi tudi v najhujšem slučaju morali v tujem duhu izobraževati se. Naj pomisli, da bodo ti sinovi v najhujšem slučaju še vedno indo-evropskega debla, in da za tem še tiči splošno ime, koje se zove človeštvo. Ko bi jaz moral specijalno razvijati, kako naj se tu na dalje počne, bi strokovnjakom v polje zašel, iz katerega me lahko zavrnejo. Zadosti je navesti pogoje, iz katerih uresničenje dober sad prihodnosti obeta. Drugo prevažno merilo moramo na slovensko ljudstvo samo kot tako položiti. Ako smo do zdaj v mislih imeli narod na sploh, moramo ga zdaj v njegove glavne skupine razdeliti. Gotovo primerna razdelitev za Slovence je, ako trdimo, da je glavni in največji del kmetski stan, in vse drugo v manjšini stajemo kar naravnost k nekmetškemu stanu. Nekmetški stan bi lahko tudi izobraženejši del imenovali. Ta bi se pa zopet cepil v stan bolj vsakdanji in višje omike. To bi pa morda žalilo, a poleg bi bilo še nerazvidno. Bolj praktično, če poštevalo vso drugo manjšino v meščanstvo in skupino višje omike. Neprijetnost bi nastala le v tem, da stanujejo višje omikani tudi v mestih, in taki, ki so na stopinji meščanov, tudi razun mest. Pa naj jim bo s tem rečeno, da jih nečemo izpuščati, kjer koli so, ampak, da vse radi imamo, in da smo le nespretni boljšo praktično razdelbo najti.

Da je kmetski stan v velikej večini na Slovenskem, priča tudi izrek, da pogostoma slišimo, „Slovinci so kmetski stan“. Tudi Koseskega „Kdo je mar?“ ima to stališče pred očmi. Natančneje pa naj statistika naše mnenje potrdi.

Komur bi ta dejanstenost ne bila povšeči, naj se tolaži, da so nam ne le vsi drugi Slovani popolnem tudi glede tega v sorodu, ampak tudi večine družih evropskih narodov. Razloček se vé da važen, je ta, da drugi narodi nemajo ne v kmetijstvu *zastojnosti*, ampak tudi bolj ali menj v obrtnijstvu in kupčijstvu svojo moč. Dosledna je zdaj trditev,

da se morajo glavne in skoro vse naše težnje do in okolo kmetijskega stanu sukati. Iz tega pa nastaja vprašanje, kaj je storiti, da ta stan v svojem položaju utrdimo, da se materialno in primerno tudi duševno povzdigne. Prej smo videli potrebo, da racionalno razvijamo gospodarstvo v tej stroki in praktično izvršujemo. Ko bi tedaj kmet tudi ne imel drugih potreb človeških, morali bi mu ona sredstva podati, po katerih edino utegne umeti in izvrševati, kar mu prava ekonomija napoveduje. Uže to samo je dovolj, pa tudi mogočna sila v tem tiči, da moramo kmeta vsaj toliko sposobnega napraviti, da bo dotično racionalnost umel. Moramo mu tedaj domačo kmetško šolo ustvariti. Ta je tedaj prvi pogoj gospodarske šole. Samo iz tega pa uže lahko odobrujemo one prizadetve, da bi nam domačo šolo podali. Z druge strani pa iz tega potegovanja izpoznavamo, da smo morali, ali da moramo prej toliko politične prostosti doseči, ki nam dovoljuje brez zadržkov šole kmetijske ustanovljati. In ker uže tukaj vse eno iz drugega izpeljemo ali eno z drugim utemeljujemo, tukaj lahko tudi prejšnjo opazko opravičimo, zakaj je historičnost pogostoma drugačna, kakor racionalno razvrščanje. Kmeta izobraziti za njegove potrebe, je prva, in kjer so zadržki, moramo te prej odstraniti. In zadržki so pri Slovencih bili.

Tu sem pripada tudi odobravanje vseh onih šol, katere hočejo obrtniki pomagati. Dejanstvenost sedanja in prihodnja poboljšana naj kaže, kje in zakaj naj obrtnika prej v kmetijskih, potem svojih šolah poduka in razvitka išče. Uže mesto samo, katero smo tej skupini dali, kaže, koliko važnost tej podlagi pripisujemo. Zraven ne nehamo opominjati, kako je potreba tu vzdriniti se in brez zamude potrebne moči za povzdigo porabiti.

Meščanstvo ima svoje posebne okrožje, vsled tega pa svoje posebne naglede in potrebe. Iz prejšnjih trditvev posnemamo, da tudi meščanstvo slovensko pri vsem prevratu kmetijskih pridelkov in obrtnijskih izdelkov velikansko obogateti ne more. Tudi tu so meje nepremakljive.

Kakor ne bo mogel kmetijski stan čez neko določeno mejo se pomnožiti, in še to za zdravi razvitek le po razmeri vzboljšanja zemljišč in tega, kar zemljišče rodi, ravno tako ne bodo mesta na slovenskem mogla ne ona, katera obstojé, na dalje se razširjati, ker elementov v obrtniki in kupčiji ne more čez mejo v mesto dohajati, niti je mogoče prorokovati, da bodo sedanji trgi po vsem v mesta se spremenili ali pa čisto nova mesta iz tal izrastla. Kdor bi na to mislil, da bi lahko obrtnika nastala s tem, da bi pridelke privržali, temu je odgovarjati, da premoga, in kar je za stroje potreba, v domači zemlji manjka, vožnja pa surovega blaga in kurjave bi stala toliko, da bi izdelki vsled takih pogojev morali zaostati vsled nemogočega tekmovanja drugih obrtnijskih mest. Sicer bi slovenske reke povsod dale za male izdelke stroje na vodi napravljati. In tudi brez ognja in vode je lahko, posebno po gorah, na ta in ona ročna izdelovanja pletenine iz preje in lesa pridejo, kakor je to po drugih krajih, pod podobnimi ali enakimi pogoji.

Sicer pa, kakor je žalostno, da se po nekaj krajih ubožstvo množi, tako, da so primorani hoditi iskati kruha kot dninarji v tuje kraje, ravno tako nij zadosti priporočati, da se ne le na vzboljšanje gospodarstva misli, ampak tudi na izdelovanje drobnin, katere bi bile v stanu ljudstvo prerajati.

Z druge strani je znana žalostna prikazen, da še to, kar bi Slovenci lahko sami izdelovali in prevažali, tam, kjer največ nese, puste tujim rokam. Tudi dokaz, koliko še zrelosti manjka, da bi si sami pomagali in se na svojo roko vodili. Kako bi lahko protivnik očital: „Kako hočeš, Slovan, drugod na vrh priti, sam se voditi, ko si še tam sužnik, kjer si imel od nekdanjega prosto rokó?“ — Ali Čeh in Rus sta uže taka obrtnika in kupčevalca na drobno in debelo postala, da ono očitanje ne more zadeti naše nesposobnosti same na sebi.

To pa daje upanje do boljše prihodnosti tudi na tej ne malo važnej strani.

Dunajska borza 6 novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	64	gl.	15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67	"	15	"
Zlata renta	74	"	70	"
1860 drž. posojilo	112	"	75	"
Akcije narodne banke	831	"	—	"
Kreditne akcije	213	"	50	"
London	118	"	10	"
Napol.	9	"	50	"
C. kr. cekini	5	"	65 ¹ / ₂	"
Srebro	104	"	85	"
Državne marke	58	"	40	"

Slovenske lepoznavske knjige.

V založbi „Narodne tiskarne“ v Ljubljani so izšle in se morejo dobiti sledeče slovenske knjige:

A. Romani in povesti:

1. **Erazem Tatenbah.** Izvirna povest, spisal J. Jurčič, velja 50 kr.
2. **Meta Holdenis.** Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.
3. **Kantorčica.** Roman s pogorskega zakotja, Češki spisala Karlina Sečtla; poslovenil Franjo Tomšič, velja 50 kr.
4. **Prvi poljub.** Novela, spisal J. Skalec. — **Na črni zemlji.** Novela, spis. J. Skalec, velja 25 kr.
5. **Kazen.** Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — **Cerkev in država v Ameriki.** Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik, velja 25 kr.

B. Listki v zvezkih:

- I. zvezek, ki obsega: Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešerin ali Presiren, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstvo z grozdjem na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čegava bude? Novelica, sp. J. Ogrinc. Velja 25 kr.
 - IV. zvezek, ki obsega: Lepi dnevi, sp. Paulus. — Plašč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesnj. Spisal prof. dr. Krek. Velja 25 kr.
- Kdor hoče katero koli teh knjig dobiti, naj piše „Narodne tiskarne“ in jih dobi po poštne povzetki. Vse skup se dajo za znižano ceno 2 gold.

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštne povzetki naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „**Doktor Zober**“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „**Kalifornske povesti**“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „**Tugomer**“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „**Na žerinjah**“, izviren roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.
5. „**Župnik Wakefeldski**“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gl.
6. „**Mej dvema stoloma**“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.

„Marjetica“

izviren roman, spisal Anton Koder, se dobiva v Pajkovi tiskarni v Mariboru in pri g. knjigarju Lerherju v Ljubljani po 90 kr.

5. novembra:
Pri Slonu: Ceeski iz Trebiža.
— Jagrič iz Kranja. — Murgel iz Novoga mesta. — Peško iz Ivate. — Löwy iz Dunaja.
Pri Malici: Kantiz iz Dunaja. — Selajnek iz Gradača. — Zrober, Kuniz, Weis, Beran iz Dunaja.
Pri Zamorci: Lovstič iz Ljubljane. — Fodboj iz Podpeč.

Lepo in v ceno izdeljajo se
perilo in ženska oblačila
v Treovej hiši, na Marije Terezije cesti, št. 10, pri tléh, na levo roko. (330—3)

V „Narodne tiskarne“ v Ljubljani je izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listki“: Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Potem

Trije javni govori.

Govorili prof. Fr. Šuklje, Iv. Tavčar in prof. Fr. Wiesthaler v Ljubljanski čitalnici. 8° 9 pol. Cena 30 kr.

Glavni do-
bitek ev.
375.000
mark.

Naznanilo
sreče.

Dobitke
garantira
država.

Vabilo za udeležitev dobitkinih naključeb

od države Hamburg garantirane velike denarne loterije, v kateri se bode gotovo dobilo čez
8 milijonov mark.

Dobitki te koristne denarne loterije, katera obseza vs'ed načrta samo 85.000 srečk so sledeči: namreč 1 dobitek event. 375.000 mark, specijalno mark 250.000, 125.000, 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 36.000, 6 krat po 30.000 in 25.000, 10 krat po 20.000 in 15.000, 24 krat po 12.000 in 10.000, 31 krat po 8.000, 6.000 in 5000, 56 krat po 4000, 3000 in 2500, 206 krat po 2400, 2000 in 1500, 412 krat po 1200 in 1000, 1364 krat po 500, 300 in 250, 28246 krat po 200, 175, 150, 138, 124 in 120, 15839 krat po 94, 67, 55, 50, 40 in 20 mark in do-
spejo čez nekaj mesecev v 7 oddelkih do gotove odločbe.

Prvo dobitkino žrebanje vršilo se bode službeno in velja za-nje

Cela originalna srečka samo 3 gl. 40 kr.
Pol originalne srečke „ 1 „ 70 „
Četr originalne srečke „ — „ 85 „

in razpošiljam te od države garantirane originalne srečke (nikakor prepovedane promese) proti frankirane pripošiljati zneska ali pa proti poštne povzetku tudi na najoddaljene kraje.

Vsak udeležnik dobi od mene poleg svoje originalne srečke zastoj tudi originalni načrt z vtisnjenim državnim grbom in po dovršenem žrebanju pripošeje se takoj vsacemu brez zahtevanja službeni spisak žrebanja.

Izplačevanje in razpošiljanje denarnih dobitkov

do interesentov izvršujem sam direktno in promptno in z najzanesljivejšim molčanjem.

■ Vsako naročilo more si vsak preskrbeti s poštne nakaznico ali pa priporočenim pismom.

■ Obrne naj se tedaj vsak zaradi prihodnjega žrebanja z naročilom zaupljivo do

■ 15. novembra t. l. ■

do moje firme

Samuel Heckscher sen.,

bankirna in izmenjevalna pisarna
v Hamburgu. (329—4)

Kilovim

priporočamo G. Sturzeneggera v Herisavu (v Švici) mazilo zoper kilo. Ono je napravljeno brez škodljivih snovij, ter ozdravlja tudi prav stare kile, trebušne in maternične, popolnem. Dobiva se v piskrih po 5 mark (3 gold. a. v.) z navodom, kako se ma rabiti, in z neštevilnimi izpričevaji njega izvrstnosti. Dobiva se pri G. Sturzeneggeru samem ali pa tudi pri E. Biršiču, lekarnarju v Ljubljani, in pri g. Mittlbachu, lekarnarju v Zagrebu. (331—1)

Izpričevalo: Po mojem posredovanju ozdravilo je uže 21 osob, ki so imele raznih boleznij, mej njimi starček o 72. letu, sè strašno kilo. Ker sem duhovnik, nijsem se hotel dalje s tem pečati. A ker so me od mnogih strani zato prosili, ne morem jim odreči, ter se osmelujem prositi vas, da mi za priloženih 15 gold. a. v. zopet obeh vrst mazil zoper kilo vpošljete.

V Albrechtfloru, Torontalskega komitata na Ogerskem, dné 21. februarija 1876. Miba Kantén, župnik.